

”תפקיד החינוך הוא ללמד את הילד
לחשוב, ולא ללמדו מה לחשוב.”
ג'ון דינאי

יומן מסע

קורס רש"צים.ות הנהגתי

לוי'ז קורס רש"צ ציסאות הנהגתי

יום 1	
קליטת חניכים/ות + חלוקה לאחיות	9:00
שיחת פתיחה אחותית והיכרות	9:30
הפסקה	10:30
מה התפקיד שלי כראש"צ/ית?	10:45
הפסקה	12:00
מה זה אומר להיות פעילה/ה בתנועת הצופים?	12:20
ארוחת צהריים	13:30
זמן משחק	14:30
מנהיגות	15:00
הפסקה	16:00
בניה והובלה של צוות/ ליווי	16:15
הפסקה	17:30
סיכום יום	17:45
ערב חברתי	
יום 2	
התכנסות	9:00
פתיחת יום	9:30
היכרות עם מודל הפעילים/ות החדש	9:45
זמן משחק	11:00
צוותי פעילים/ות אופציונאליים (איך ניתן ליישם את המודל בשבט)	11:30
ארוחת צהריים	12:30
ישיבות צוות	13:30
הפסקה	15:00
הצוות המשתלב	15:15
הפסקה	16:15
מרחב בטוח ואקלים חינוכי שבטי	16:30
הפסקה	17:30
סיכום סמינר	17:45

רציונאל ומטרות הקורס

היכולת ללוות צוות ולהדריך אותו, הינה זכות ואחריות גדולה. המילה הדרכה טומנת בחובה את משמעותה- דרך - להראות את הדרך, להוביל אותה ואת הנחנים/ות - תפקיד המהווה מנוף להשפעה. זו הזדמנות לתרומה משמעותית בתהליך הפיתוח האישי - הרגשי, החברתי והערכי - של הפעילים והפעילות שלנו, שמהווים את החניכים/ות שלנו.

ליווי טוב מהותו הקשר בין הראש"צ/ית לפעיל/ה, הנוצר באמצעות העברת ישיבות, טיולים, מחנות, שיחות צוותיות ואישיות.

הפעיל/ה מתחנך/ת בשבט באמצעות חווית התפקיד ועצם חניכותו/ה בפעולות שכבה בוגרת. כחבר/ת שכב"ג, הפעיל/ה תורם/ת לשבט ולקהילה בעשייה ובעבודה שוטפת ומתמסכת בתפקיד קבוע וכחלק מצוות.

התפקיד מאפשר לפעיל/ה במה ללמידה ולהתנסות תוך כדי שותפות בעשייה לקידום מטרות השבט, תרומה לקהילה, והשתלבות כתומך/ת לפעילות השבטית.

ראש/ת הצוות הינו אחד התפקידים המשפיעים על המסגרת השבטית ועל פעילות הפעילים/ות בשבט. הם מתווים את התפיסה החינוכית של השבט, ומובילים את הטמעתה של תפיסה זו ולהפיכתה לתהליך חינוכי משמעותי.

תפיסה זו מבוססת על האמונה כי גם הראש"צים/ות הם/ן קודם כל **מדריכים/ות מובילים/ות ואנשי ונשות חינוך**. משום כך, עליהם/ן להוות דוגמא אישית, לגבש תפיסה חינוכית, להדריך וללוות את הצוות שלהם/ן, לדאוג להעשרתם/ן והכשרתם/ן ולקדם תהליכים חינוכיים בשבט.

הקורס בנוי משני צירים מרכזיים:

1. גיבוש תפיסת תפקיד כחונכים/ות ומלווים/ות, ומתן כלים ליישומה.
2. גיבוש תפיסה למסגרת השבטית הרצויה בשבט ופעילות הפעילים/ות.

מטרות הקורס:

החניך/ה י/תעצב את תפיסת התפקיד והאחריות האישית שלו/ה, וי/תבין את תפקידו/ה.

1. החניך/ה י/תוכשר לתפקיד בשבט תוך הקניית כלים ומיומנויות אשר ישמשו אותו/ה בתפקידו/ה.
2. החניך/ה י/תוכשר ברוחה של תוכנית ההדרכה - "המסע בצופים".

מידע רקע למדריך/ה:

במהלך השנים האחרונות עסקנו רבות בפיתוח נושא הפעילים בתנועה. במסגרת תהליך הפיתוח התקיימו מפגשים ושיחות עם פעילים/ות, ראש"צים/ות ומרכזי/ות פעילים, חשיבה משותפת, סקרים, קבוצות מיקוד, דיון במועצת התנועה ואיסוף נתונים. בעקבות כל אלו, פותחו התכנים של קורס זה. ביניהם, מודל הפעילים/ות החדש אותו נרצה לקדם ולהטמיע בשבטים.

פעילות פתיחה ותיאום ציפיות

חלק א' - זמן משחק - משחק הכרות לבחירתו של המדריך/ה (10 דק')

- **בינגו היכרות** - כל חבר/ת בקבוצה מקבלת דף אותו צריך למלא עם פרטים אישיים (מספר אחים/ות, טעם גלידה אהוב וכדומה). לאחר מכן, בשלב השני של המשחק - כל חניך/ה צריך למצוא כמה שיותר חניכים/ות באחוזה שהקריטריונים שלהם/ן זהים לשלו/ה ולהחתיים אותם/ן על הדף (ולחתום על שלהם/ן מן הסתם). הראשון/ה שמחתיים/ה על כל הקריטריונים מנצח/ת!
- **מאיפה אני בארץ?** שמים על הרצפה חבל בצורת מפה של ארץ ישראל. הקבוצה נעמדת על המפה לפי מקום המגורים בארץ, כל פעם מקטינים את המפה ועל כל הקבוצה להישאר בתוך השטח של החבל.
- **איזה קטע גם אני:** בכל פעם נבחרת/ת חניכ/ה לעמוד במרכז המעגל ומתחיל/ה לספר על עצמו/ה, כאשר עוד מישהו/ו במעגל עושה/ה אוהב/ת/ יש לה/ו את אותו הדבר היא אומרת - "איזה קטע גם אני"... ונכנסת/ת למרכז ומתחיל/ה לספר על עצמו/ה.
- **הרוח נושבת על-** הקבוצה יושבת במעגל על כסאות, חניך/ה אחד/ת עומד באמצע (כמות הכיסאות קטנה באחד מכמות החניכים), החניך/ה מכריז/ה כי הרוח נושבת על כל מי ש.. (יש לו ארבע אחים, בצופים מכיתה ד, לא אוהבת לאכול שוקולד). הפרט צריך להיות פרט שנכון לגבי החניך/ה המכריז/ה כל מי שהמשפט נכון לגביו/ה צריך/ה לקום ולהחליף כיסא - חניך/ה אחד/ת תישאר ללא כיסא והם/ן עכשיו המכריזים/ות.
- **אמת או שקר:** כל חניכ/ה צריכה לחשוב על שני דברים לספר על עצמו/ה האחד נכון והשני שקר. מקיימים סבב וכל חניכ/ה מספרת את שני המשפטים. הקבוצה מצביעה מהו משפט האמת ומה השקר. בתום ההצבעה החניכ/ה מספרת/ה האם צדקו או לא.

החלק הראשון של משחקי ההכרות יכול להשתנות לפי המדריך/ה ואופי הקבוצה. חשוב מאוד לעשות משחקים שכוללים הכרות בסיסית ולזכור שזאת פעולה ראשונה, ולכן מאוד חשוב "לשבור את הקרח" עם משחקים מפעילים הדורשים אינטראקציה בין חניכים/ות האחוזה.

חלק ב' - תיאום ציפיות (15 דק')

על הרצפה יהיו מפוזרים ארבעה ניירות עיתון לכל נייר עיתון כותרת:
האחוה | התכנים | המדריכה | הלו"ז

ליד כל נייר עיתון יהיו טושים בשני צבעים. מתחת לכל כותרת יכתבו החניכים/ות בצבע אחד חששות ובצבע השני ציפיות. לאחר שכולם/ן סיימו לכתוב נעבור על הכותרות השונות ונקיים שיחה על הציפיות והחששות שעלו מהחניכים.

בסיום זה המקום של המדריכה/ה העלות את הציפיות שלו מהחניכים/ות ולעבור איתם/ן על הרציונאל מבנה הקורס הלו"ז:

- **האווירה באחוה** - האווירה באחוה תיווצר ע"י כל אחד ואחת במעגל. במידה ונחליט שיהיה לנו כיף ומלמד - כך יהיה!
- **אחריות הלמידה של החניכים/ות** - אנחנו מצפים/ות מכס/ן להיות לומדים/ות בוגרים/ות. הרצון ללמוד מגיע מכס/ן ולכן לא צריך אלמנטים של משמעת או כוח בשביל להכריח אתכם/ן להגיע לפעולות.
- **עמידה בלוחות הזמנים.**
- פתיחות ותרבות דיון.
- במידה ואתם/ן מרגישים/ות שהקורס לא מספיק עונה על ציפיותיכם/ן - יש **ציפיה לשיח פתוח ומכובד בנוגע לתכני הקורס ונראה ביחד אם ואיך אפשר ליצור שינוי תוך כדי הקורס.**

הסבר על רציונל ולו"ז הקורס:

למדריכה/ה: עם גדילת התנועה והגדילה המבורכת במספר ממלאי תפקידי ההדרכה הצעירים/ות, אנו מעבירים את קורס ראשי/ות הצוותים להנהגות (בעיקר בגלל אילוצי כוח אדם ומקומות לינה). תכני הקורס הם תנועתיים, ועליהם להישמר ככאלו כדי להבטיח הכשרה אחת אחידה עם מסרים דומים. הקורס הינו הכשרתי ועליו לעבור במסגרת חינוכית מיטבית: באחוות קטנות, על ידי מדריכים/ות בוגרים/ות ובמסגרת הזמן שנקבעה לכל יחידה ויחידה.

האחריות על הלמידה היא שלכם/ן. אנחנו רואים/ות בכם/ן לומדים/ות בוגרים/ות, זאת אומרת שיש לכולנו אחריות על תהליך הלמידה וההתפתחות האישי של כל אחד ואחת פה בקורס.

סגירת היחידה: (במידה ונשאר זמן)

פתקי שאלות/ חששות/ ציפיות - נבקש מחניכי הקבוצה לכתוב על גבי פתקיות שאלות / בעיות / רעיונות / חששות/ ציפיות לשיתוף עם האחוה. את הפתקים המדריך יכניס לקופסה. וכך במהלך הקורס בזמנים שונים המדריך והקבוצה יישלפו פתקים ויענו / יגיבו עליהם.

מה התפקיד שלי כראש"צ/ית?

זמן הפעילות: 55 דקות

נספחים: הגדרה של ראש"צ/ות

ציוד: ניירות עיתון עם שאלות, טושים

חלק א- שיתוף (5 דק')

לפתיחת הפעילות, נבקש מהקבוצה לענות בסבב יפני (כל אחת.ד אומר מילה אחת) - מה התפקיד שלי כראש"צ?

חלק ב'- פירוק ושיתוף (15 דק')

קירות מדברים: על הקירות נפזר ניירות עיתון שעל כל אחד מהם שאלה, נבקש מהקבוצה שישתובבו ויכתבו תשובות לשאלות-

- מה חשוב לי ללמוד על עצמי במסגרת התפקיד?
- מה תהיה הצלחה עבורי?
- מה אני הכי צריכה לעשות במסגרת התפקיד?
- איזו השפעה אני רוצה לעשות בשבט?
- מה החששות שלי לקראת התפקיד?
- מה יהיה לי הכי קשה?

ציוד: ניירות עיתון עם שאלות

נעבור ביחד על ניירות העיתון ונבקש מחברי הקבוצה לשתף במסקנות ומחשבות עיקריות לגבי התפקיד שלהם/ן כראשי צוותים מתוך מה שנכתב.

חלק ג'- הסבר (15 דקות) + דיון בשאלה:

המדריכה/יתקריא לקבוצה את ההגדרה של הראש"צ/ית. כעת נשאל את הקבוצה:

- האם קיימת בשבט שלך הגדרה ברורה לראש"צים/ות? שתפו
- האם הראש"צים בשבט שלך נתפסים/ות כמורי דרך? אם כן, איך זה בא לידי ביטוי? אם לא, למה?

למדריכה: חשוב להסביר לקבוצה שהגדרת תפקיד הראש"צ נכתבה כחלק מתהליך החיפוש שנעשה בתנועה בנושא הפעילים/ות, וכמו כן בשימוש בהגדרה של תפקיד הראש גדוד כמוביל דרך. בנוסף חשוב לתת לכמה שיותר חניכים/ות לשתף, במידה ויצופו מיד האתגרים- ידובר עליהם בהמשך.

חלק ד' - חשיבה משותפת (20 דקות)

נחלק את הקבוצה לקבוצות קטנות של כ-4-5 חניכים/ות. על כל קבוצה לרשום את תחומי האחריות של הראש"צ/ית. לאחר מכן כל קבוצה תשתף, והמדריך/ה תכתוב את הכול על הלוח לרשימה אחת גדולה.

למדריך/ה: חשוב לשים לב שכל תחומי האחריות נכללים ברשימה של הקבוצות, ובמידה ולא להשלים תוך מתן הסבר. להלן הרשימה –

- הובלת הצוות ובנייתו כצוות חינוכי המוביל משימה שבטית.
- אחריות כוללת על המתרחש בצוות בהיבטים חינוכיים, ארגוניים ואישיים.
- אחריות בטיחותית על כלל הפעילות המתקיימת במסגרת הפעילות השוטפת של הצוות, והאירועים אותם בוחרים לקיים.
- הובלה של הכנת פעילויות שיא הרלוונטיות למסגרת תפקידו/ה.
- שותפות בצוות ראש"צים/ות שבטי, כחלק מפורום המהווה מעטפת לוגיסטית וחינוכית להדרכה.

מה זה אומר להיות פעילה בתנועת הצופים?

זמן הפעילות: 75 דקות

נספחים: הגדרה של מיהוי/פעילה בתנועה

ציוד: טושים, גואש, חוט שמשון, מספרים, דבק, מכחולים, פלסטלינה, קלפי צופים פנימה.

חלק א' - יצירה + שיתוף (20 דקות)

נפרס על הרצפה את קלפי "צופים פנימה", ונבקש מהחניכים/ות לבחור תמונה שמשקפת בעבורן/ם איך נראה פעילה/ה היום.

נשאל את החניכים/ות - מה זה אומר להיות פעילה בשבט שלכם? האם בשבט שלכם יש פעילים/ות משתלבים/ות?

נבקש מהחניכים/ות לשותף, נאפשר להם לשאול שאלות אחד את השניה.

חלק ב' - הסבר + דיון בשאלה + שיתוף (20 דקות)

נשארים בקבוצות הקטנות. נקריא את ההגדרה ל"מיהוי/פעילה בתנועה" ונותנים לכל קבוצה שאלות לדיון –

- מה אתם/ן מבינים/ות, לומדים מההגדרה שהצגנו? האם זה מתחבר למה שקורה כיום בשבט? מה מתקיים ואיפה הפערים? (מצוי מול רצוי)
- האם לדעתך הפעילים/ות בשבטים עומדים בקריטריונים של להיות פעילה? או שמא ידרשו שינויים מהותיים?

חלק ג' - דיון בשאלה (35 דק')

נחזור למליאה ונקיים דיון סביב השאלות:

- איזו אחריות יש לנו בתפקיד הראש/צ'ית כדי לממש את ההגדרה שהוצגה?
- מה פעילה רוצה? מה היא/ הוא מחפשים בתפקיד?
- מה הס/ן צריכים/ות כדי להצליח בתפקיד? כדי שתהיה לו/ה תחושת מוטיבציה גבוהה?
- איזו אחריות יש לנו בתפקיד כלפי הצלחתו/ה של הפעילה המשתלבת?
- איך זה משפיע על התפקיד שלנו? מה זה דורש מאיתנו? איזה מענה אנחנו מתבקשים לתת?

מי הוא/היא הפעילה שלי?

הפעילה/ה מהווה חבר/ת שכבה בוגרת בתנועת הצופים אשר תורם/ת לפעילות החינוכית בשבט בפעילות השוטפת (בדרך כלל ללא קבוצת חניכים/ות מוגדרת, לא מועברת על ידו/ה פעילות קבועה). הפעילה/ה מתחנך/ת בשבט באמצעות חווית התפקיד ועצם חניכותו/ה בפעילות שכבה בוגרת. כחבר/ת שכב"ג, הפעילה/ה תורם/ת לשבט ולקהילה בעשייה ובעבודה שוטפת ומתמסכת בתפקיד קבוע וכחלק מצוות.

התפקיד מאפשר לפעילה/ה במה ללמידה ולהתנסות תוך כדי שותפות בעשייה לקידום מטרות השבט, תרומה לקהילה, והשתלבות כתומך/ת לפעילות השבטית. הפעילה/ה יתלווה את הגדוד בתחום אחריותו/ה, יתייזם אירועים המותאמים לשכבת הגיל, וי/תכיר את הגדוד כך שיווצר מענה ספציפי לקבוצות השונות בתוכו. הפעילה/ה יתקבל ליווי וחניכה אישית כחלק מהתפקיד אותו ממלא/ת.

מלבד התפקיד המוגדר בשבט, י/תשתתף כחבר/ת שכב"ג בפעולות שכב"ג ושכבה, בהן ידאגו לקחת חלק באופן סדיר. הפעילה/ה מהווה שותף/ה מלא/ה לתהליך החינוכי המתקיים בשבט ומשמש/ת דמות חינוכית בעל/ת אישיות לדוגמה לכל חניכי וחניכות השבט בהתנהגותו/ה, בדרך ההתבטאות ובתפקידיו/ה השונים.

השותפות במפעלים ובשגרה השבטית תהיה באופן מלא: מחנות וטיולים, טקסים, ימי שיא שבטיים, אירועי שכב"ג, ימי פעילות, הכשרות וסמינרים.

מהי מנהיגות ואיזה מנהיג/ה אהיה?

מתודה 1- השראה | 15 דק'

ניצור תערוכה בחדר הפעילות על מנהיגות.

ניתן לקבוצה להסתובב 15 דק' – לראות סרטונים, לקרוא ציטוטים ולהסתכל על התמונות.

נבקש לבחור 3 מילים שמתארות מהי מנהיגות.

עזרים בנספח

מתודה 2- שיתוף | 15 דק'

נבקש מהחניכים/ות לשתף את 3 המילים שאיתן הגדירו מנהיגות נאסוף על הלוח / נייר עיתון וננסה לברר-

- למה הגדירו כך מנהיגות?
- האם ההשראות שינו את מה שחשבו על מנהיגות?
- האם למדו משהו חדש?

מתודה 3- דיון בשאלה | 15 דק'

נשאל:

- האם אתם/ן חושבים/ות שהתפקיד שלכם/ן כראשי צוותים הוא תפקיד של מנהיגות?
- מה בתפקיד דורש מנהיגות?
- אילו אתגרים יהיו למנהיגות שלכם/ן?
- ממה אתם/ן חוששים/ות?

מתודה 4- שיתוף | 15 דק'

בסבב- נבקש מהחניכים/ות לתת לעצמם/ן ולחבריה/ות הקבוצה טיפ אחד שקשור במנהיגות.

ללא ציוד ועזרים

נספח 1- פעולת מנהיגות- להגדלה והדפסה

ברקודים לסרטונים :

48: 5 דק' – הליכה נגד הזרם

הצטרפות למנהיג- 3 דק'

אומץ 50: 3 דק'

מנהיגות של יום יום 13: 6 דק'

ציטוטי מנהיגות

- "תכליתה של מנהיגות ראויה – למקסם מרב האושר למרב בני האדם."
מיכל חמו לוטם
- "מנהיגות איננה רק כיבודים וכבוד. מנהיגות היא בראש ובראשונה לקיחת אחריות." יוסי שריד
- "מנהיגות משמעה לפתור בעיות; כאשר חיילים חדלים מלהציג בפניך את בעיותיהם, אתה חדל מלהיות מנהיג." קולין פאוול
- "אף אדם אינו דגול דיו או חכם דיו כדי שמישהו מאיתנו ימסור גורלו בידיו. היחיד שיוכל להנהיגנו או זה שיחדיר בנו את האמונה בכושרנו להנהיג את עצמנו." הנרי מילר
- "ברגע שכמות מסוימת של יצורים חיים נאספת יחד, בין אם מדובר בחיות או בני-אדם, הם מעמידים את עצמם אינסטינקטיבית תחת מרותו של מנהיג." גוסטב לה בון
- "יש מנהיגים אשר לא די שאינם יכולים להנהיג את עצמם, קל וחומר שאינם יכולים להנהיג את זולתם והם נוטלים גדולה לעצמם להנהיג את העולם!" נחמן מברסלב
- "אני חייב ללכת בעקבותיהם, אני המנהיג שלהם." אלכסנדר אוגוסט לדרי-רולן
- "להיות מנהיג פירושו להיות מעורר מחלוקת." ריצ'רד ניקסון
- "מעשים שנובעים משיקולי אד הוק והמשכיות או כאלה שמקורם בהצבת מטרות חדשות ארוכות טווח?" ברברה לויק, על פוליטיקאים מנהיגים
- "יש שני סוגי מנהיגים. כאלה שנבחרים בזכות התקווה שהם נותנים, וכאלה שנבחרים בגלל הפחד שהם נוטעים." אופירה אסייג
- "המנהיג הוא אינו יותר מאשר בובת משחק ביד תהליכים חברתיים וכלכליים שעוצמתם לעולם גדולה ממנו." גאורגי פלחוב

תמונות:

בנייה והובלה של צוות

שאלה מרכזית: מהו צוות טוב ואיך אדאג שהצוות שלי יהיה כזה?

זמן: 55 דק'

נספחים: ציורים של צוותים, מאפיינים של צוות טוב (בחברות לחניכ/ה)

ציוד: ציורים של צוותים מודפסים, דפים לבנים, טושים.

חלק א' - ייצוג (15 דק')

נראה לחברי/ות הקבוצה 4 דימויים של צוותים (בנספח).

נשאל אותם/ן - מה מתוך הדימויים לדעתם/ן הוא צוות טוב ולמה בחרו בו?

נציע גם למי שרוצה לצייר דימויים אחרים, טובים יותר בעיניהם/ן אם הם לא מצאו דימוי לצוות טוב.

חלק ב' - הסבר ודיון בשאלה (15 דק')

נקרא ביחד עם הקבוצה את המאפיינים של צוות טוב ונשאל:

- האם אתם מסכימים/ות עם המאפיינים?
- האם יש דמיון לדברים שאמרנו בדיון הקודם? מה דומה ומה שונה?
- תוכלו לתת דוגמאות מצוותים דומים שהייתם/ן בהם למאפיינים האלו?
- כיצד הם יוצרים באמת צוות טוב?

מה זה צוות טוב?

- ✓ הגדרה ברורה של התפקיד והמשימות
- ✓ יש לצוות מטרה משותפת
- ✓ יש היכרות טובה של כל חברי/ות הצוות
- ✓ הכללת השונות בין כל הצוות
- ✓ כל אחד/ת מכיר/ה את המשימות של האחר, ומוכן/ה ורוצה לעזור
- ✓ צוות שיש בו אווירה חברית וכיפית
- ✓ צוות שמאפשר שיח על קשיים, רגשות ונותנים בו משוב בונה על בסיס קבוע
- ✓ צוות שמאופיין בחשיבה ביקורתית, גיוון ויצירתיות

חלק ג' - עשייה (25 דק')

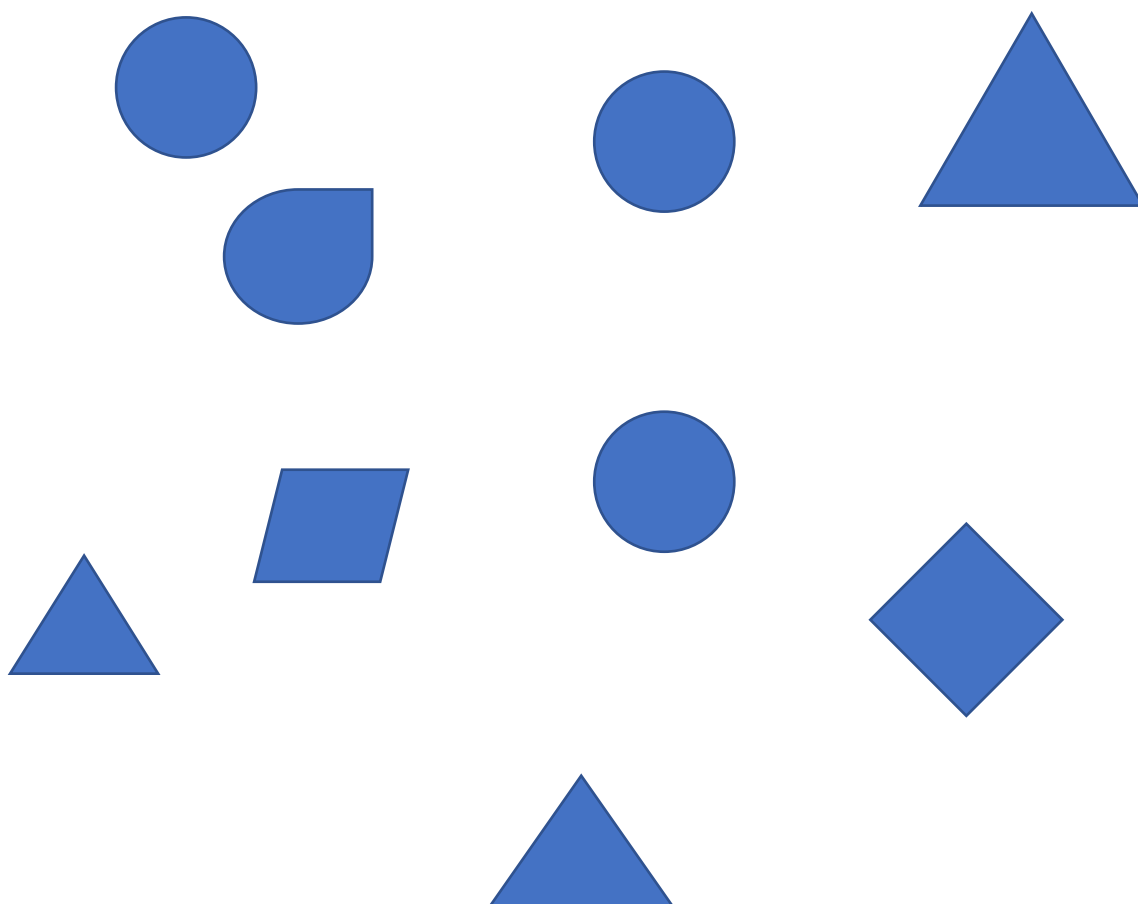
נתחלק לרביעיות, כל רביעייה תתבקש לחשוב על 10 דברים שראש"צ צריך לעשות במהלך תפקידו כדי לייצר את המאפיינים של צוות טוב כפי שדיברנו עליהם.

אחרי כ-15 דק' של עבודה בקבוצות, נחזור למליאה ונבקש מחברי הקבוצה להציג את הצעדים שחשבו עליהם. נרכז את התשובות על הלוח/ נייר עיתון.

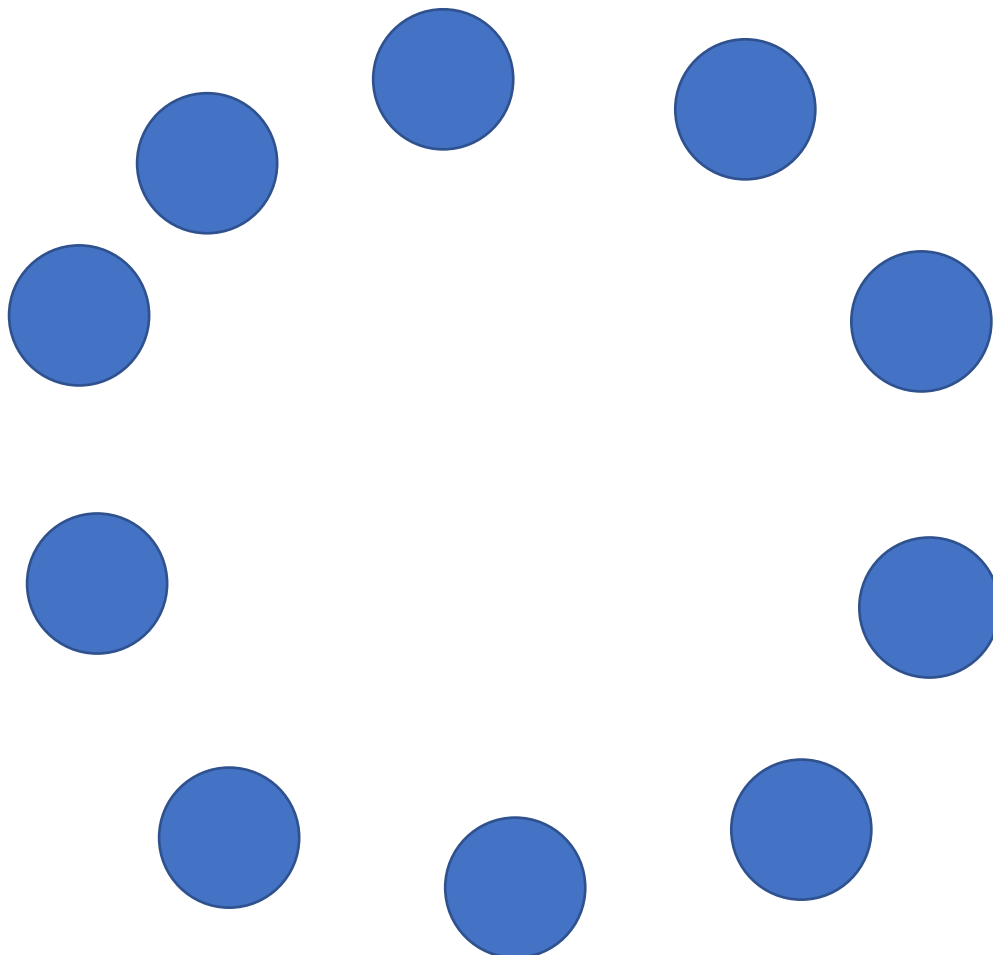

נספחים: (דימויי צוות) - להדפיס

ערב חברתי

להחלטת הצוות האחראי על סמינר הראש"צים/ות- יבנה ערב חברתי מותאם.

אופציות רלוונטיות:

- ערב סרט חינוכי + דיון
- ערב צופי סביב מדורה וכיבוד קל
- ערב תחרות בין קבוצות שונות
- ערב שולחנות עגולים בנושאים שמעניינים את הראש"צים/ות השונים
- שיח חינוך פוליטי- להעברה ביום זה במקום ערב המחרת

הכרות עם מודל הפעילים/ות החדש

שלב א' – שיתוף, 25 דקות:

דמיון מודרך. נבקש מכל החניכים/ות לשכב על הרצפה ונתאר בפניהם את השבט המושלם בכניסה אליו ולתפקיד החדש.

שאלות לדמיון המודרך:

- תארו לעצמכם/ן את הכניסה לשבט בתוך היום פעילות.
 - מתי אתם/ן מגיעים/ות?
 - מתי הצוות שלך מגיע ומה קורה בתחילת הפעולה?
 - מה קורה בתוך היום פעילות עצמו מבחינת הרש"צים/ות בשבט?
 - מה עושה הצוות שלך?
 - האם יש לך פעילה/ה משתלבת/ת בצוות? מה הוא/היא עושה?
 - מה הקשר בין הצוות שלך לפעילות השבטית המתרחשת?
 - מה קורה בתום הפעולה?
- נבקש מהראש"צים/ות לרשום/לצייר את מה שדמיינו וראו לנגד עיניהם וכעת לשתף אותנו ביצירות/מחשבות שלהם/ן.
- כעת נבקש לחדד בתוך היצירות שלהם/ן:
- אנא ציירו את הקשר בין הפעילים/ות בשבט לבין המדריכים/ות בשבט והפעילות השבטית בצורה הראויה ביותר (הראוי והרצוי, ולא המצוי).
- למדריכ/ה:** הראש"צים/ות יוכלו לבצע זאת בצורת תרשים זרימה/מעגלים/קשרים שונים - כל העולה על רוחם/ן.
- נציג את הדברים שיצרו, ללא העלאת שאלות/דיון על כך.

שלב ב' – דיון בשאלה, 15 דקות:

נשאל:

- מה צריך להיות **הקשר האידאלי** בין צוותי ההדרכה לצוותי הפעילים/ות שלנו?
- מה מעכב את השגת הקשר האידאלי?
- מה האתגרים שנוצרים עקב כך ומדוע?

שלב ג' – הסבר + דיון בשאלה, 20 דקות:

כעת נציג בפני הראש"צים/ות את המודל המחודש והמעודכן (יצורף בחוברת לחניך כנספח).

המדריכ/ה יסביר/תסביר: חשוב לציין כי מדובר במודל חדש, שמוטמע בצורה הדרגתית בשבטי התנועה ומייצר תפיסה אחידה ומשופרת לתפקיד צוותי הפעילים.

כעת נשאל:

- אילו יתרונות מביא עימו המודל החדש?

שיטת עבודה מומלצת לעבודה הצוותית עם מעטפת הפעילים/ות

איך זה יראה?

- ✓ כל צוות יהיה מורכב ממספר פעילים/ות מתוך הצוותים השונים בשבט (פרסום ושיווק, קהילה וקיימות, צופיות, מחסן)
- ✓ פעילים/ות אלו ישמשו כמומחי תוכן בתחומם/ן ויתמכו בגדוד במהלך השנה, תוך הכרות עם מאפייני הגדוד, חניכים/ות, מדריכים/ות, והצרכים המשתנים.
- ✓ ישיבות צוות סדירות לצוות הפעילים/ות הרלוונטי (צוות מחסן, קהילה וקיימות, פרסום ושיווק וצופיות) יתקיימו כרגיל. **ראש הצוות** ילווה את הצוות שלו בתהליכים הרלוונטיים להם, יעמיק עמם במשימות השבטיות, וילווה אותם במשימות הספציפיות שלהם אל מול הגדודים.
- ✓ כל פעילה/ה יתוכל/ל לפעול במספר מישורים **נתאם** עם ראשג"ד/ית הצוות: מול מדריכים/ות הגדוד בהכשרה וליווי, מול מדריך/ה ספציפית/ת וקבוצה ספציפית, והעברת פעילות באופן ישיר לחניכים/ות הקבוצה.
- ✓ ישיבות משותפות יתקיימו אחת לחודש ובכל פתיחת מסלול, על מנת לתאם ציפיות, להגדיר משימות מסלול קבוצתיות ואת נוכחות צוות הפעילים/ות העוטף- לכל אורך המסלול.
- ✓ בישיבות אלו יתאמו הצוותים את המסלול והחודש הני"ל.
- ✓ צוות זה יקרא לדוגמה : צוות ד' מורחב

מה יעשו בפועל?

- ✓ הפעילים/ות יהוו חלק מבניית המסלול וליווי הגדוד על פי התחומים הרלוונטיים למשימתם.
- ✓ לפעילים/ות תהיה הכרות טובה של כל חברי הצוות עם מאפייני הגדוד, צרכיו, נקודות החולשה ונקודות החוזק.
- ✓ הפעילים/ות יהוו חלק מבניית מפעלים/סמינרים/טיולים של הגדוד ויצאו למפעלים כצוות מלווה אורגני המכיר את החניכים/ות והתנהלותם בשוטף ובמפעלים.
- ✓ הצוות המורחב יוכל להחליף את אחד מהמדריכים במקרה הצורך.

חשוב לציין!

לכל פעילה/ה יהיה חונך/ת מקצועי ואישי מוגדר (ראש/ת הצוות)
ומלווה מטעם הגדוד (ראש/ת הגדוד) אשר מלווה/ת/יקבל מענה כיצד להטמיע את משימותיו/ה הצוותיות והשבטיות בתוך הגדוד הספציפי והקבוצות השונות.

צוותי פעילים/ות אופציונאליים

שלב א' – חשיבה משותפת, 20 דקות:

נחלק את הראש"צים/ות ל4 קבוצות.

כל קבוצה תקבל נושא של צוות פעילים/ות ותצטרך להגדיר את המשימות והאחריות של אותו צוות במספר רמות:

- כחלק מהשבט
- כחלק מלווה לצוות ההדרכה
- כחלק מצוות פעילים

הקבוצות יהיו: פרסום ושיווק (ניו מדיה/תקשורת), מחסן, קהילה, צופיות וקיימות.

למדריכ.ה: לדוגמה- צוות פרסום ושיווק.

כחלק מהשבט- פרסום מפעלים שבטיים/שכב"גיים/ וכו'.. כחלק מלווה צוות ההדרכה- פרסום הפעולות הקרבות בפייסבוק, כתיבה ופרסום להורים, יצירת קבוצת הורים, אינסטגרם גדודי פעיל.. כחלק מצוות פעילים/ות- לקיים משימת מסלול 1 למסלול כמו כל הצוותים, הגעה לימי פעילות, הגעה לישיבות...

כל קבוצה תצטרך לשתף את השאר בצורה היצירתית ביותר שיכולה- תרשימי זרימה, מצגת, הצגה, ועוד. יחד עם זאת היא תצטרך לצאת עם רשימה מסודרת.

שלב ב' – שיתוף, 15 דקות:

כעת נשתף בדברים שעלו מתוך הקבוצות ובתוצר הסופי של כל צוות פעילים/ות: מה האחריות של כל צוות ביחס למשימתו וביחס לשבט?

שלב ג'- הסבר, 15 דק':

נציג בפני הראש"צים/ות את ההגדרות (מצורף כנספח בחוברת חניך/ה) שכרגע ניתנו לבעלי התפקידים השונים בשבט, ולצוותי הפעילים/ות, תוך ההבנה כי השתלבותם כחלק מהגדוד ועשייתם בתוך השטח היא המשמעותית ביותר והרלוונטית ביותר בתוך השבט, על מנת להצליח ולהשפיע.

הצעות לצוותים בשבטים, ולמסגרת הפעילות של הצוות

*****חשוב לחדד- צוותי הדרכת חוץ/ קצ"ב/ הדרכת רחוב ועוד- אינם נחשבים כצוותי פעילים/ות.**
מדובר על צוותים שמהווים חלק מצוותי ההדרכה בשבט וראוי שילוו על ידי מרכז/ת הדרכה
אשר מתמחה בתחום זה (או מרכז/ת קהילה למשל)***

צוות צופיות וקיימות

משימות הצוות

- התמחות פרטנית של כל חבר צוות בשכבה ספציפית מתוך המסע בצופים, הכרות עם מדרג הצופיות.
- הכשרה ליווי וחניכה של מדריכים ומדריכות בהתאם למדרג הצופי של שכבת הגיל הרלוונטית.
- קיום העשרות, ביצוע זמני צופיות בתוך הצוותים, חניכה וליווי של הרשג"ד בתהליך הצופיות הגדודי.
- העברת פעילות לקבוצות בהתאם לצורך בימי פעילות.
- הנכחה של תחומי הצופיות והקיימות במרחב הפיסי של השבט.
- בניית פעילויות חינוכיות בתחום הצופיות והקיימות, והוצאתן לפועל בפעילויות מיוחדות (טיולים, מחנה וכל פעילות אחרת).
- יצירת תודעה מקיימת בשבט, על כל מסגרותיו השונות.
- חשיבה, העמקה ופיתוח של משימת מסלול צוותית אחת לחודש בנושא כלשהו המעניין את הצוות- אחריות על המשימה החל מפיתוחה וכלה בהפעלתה בשטח.

מרכיבי יום פעילות

- תצפית על פעילות.
- העברת פעילות לחניכים וחניכות.
- סיוע למדריכים ומדריכות בהעברת פעילות.
- משימות הנגזרות מתחומי האחריות, קידום תודעה ויצירת מרחב שבטי המדבר צופיות וקיימות.

תפקיד בפעילות מיוחדת

- תכנון פעילויות חינוכיות לפעילות מיוחדת והכשרת צוותי הדרכה בתהליך ההכנה.
- אחריות על תחום הצופיות והקיימות בפעילות- תכנון הקמה ותפעול.
- העברת פעילות לחניכים וחניכות.
- סיוע למדריכים ומדריכות בהעברת פעילות.

צוות מחסן

שיטת עבודה ומשימות הצוות

צוות מחסן יורכב מראש.ת מחסן מחסנאים/ות, רכז.ת צוותי פעילים ורכז.ת מלאי. מחסנאי.ת גדודי.ת יצוות/תצוות לגדוד ויהיו אחראיים על הציוד הנדרש לפעילות השוטפת והמיוחדת. רכז.ת צוותי פעילים יחזיק/תחזיק באותה אחריות אל מול צוותי הפעילים בשבט :

- איסוף צרכים והכנת רשימות ציוד.
- הובלת ההוצאה וההחזרה של ציוד הפעילות הגדודית למחסן.
- מענה לצרכים שעולים במהלך פעילות (מחסור בציוד או צורך חדש שעולה).
- הכשרות לצוותי הדרכה בנושא חסכנות ושמירת ציוד.
- רכז.ת המלאי יהיה/תהיה אחראי.ת על מספר תחומים במחסן :
- קיום רשימות מלאי מעודכנות.
- הכנת רשימת צרכים לצורך רכישה.
- וידוא קיום ציוד תקני ותקין במחסן.
- תיקון ציוד הדורש תיקון או פינוי מהמחסן.
- מניעת קיום ציוד אסור בשימוש במחסן.

בנוסף, כמו בכל צוות- חשיבה, העמקה ופיתוח של משימת מסלול צוותית אחת לחודש בנושא כלשהו המעניין את הצוות- אחריות על המשימה החל מפיתוחה וכלה בהפעלתה בשטח.

מרכיבי יום פעילות

- הובלת ההוצאה וההחזרה של ציוד הפעילות הגדודית למחסן.
- מעבר בין הקבוצות בגדוד, וידוא שימוש נכון ומכבד בציוד.
- עבודה עם הרשג"ד, מענה לצרכים שעולים במהלך פעילות (מחסור בציוד או צורך חדש שעולה).

תפקיד בפעילות מיוחדת

- תכנון, הוצאה לפועל ותפעול מחסן הפעילות.
- העברת תדריך לצוותי ההדרכה על שיטות העבודה.
- איסוף צרכים והכנת רשימת ציוד גדודית, הכנת הציוד, הוצאתו, סידורו וחלוקה בשטח.
- איסוף הציוד וידוא ניקיון ותקינות שלאחר השימוש.
- שיתוף פעולה עם צוותים אחרים, בתחומים נפגשים (לדוגמה- צוות צופיות וקיימות שזקוק לציוד, או שמתוקף העיסוק בקיימות, מתכננים ביחד את סוג הציוד ואופן חלוקתו).
- אחריות על סידור הציוד והמחסן עם החזרה מהפעילות.

צוות קהילה

משימות הצוות

- העמקה וליווי של תחום הקהילה בתוך הגדודים השונים תוך חבירה לארגונים ומוסדות רלוונטיים באופן עצמאי.
- פיתוח תודעה של אחריות חברתית בשכבה הבוגרת ובקרב החניכים והחניכות.
- הכשרות צוותי הדרכה בנושא משימות מסלול.
- ליווי קבוצות ומדריכים/ות בבחירה והוצאה לפועל של משימות מסלול.
- ליווי שנתי ושוטף של הפעילות הקהילתית ברמת השבט.
- זיהוי הזדמנויות לשילוב קהלים מגוונים בפעילות שוטפת ומיוחדת (פורימון, יום שבט, מחנה קיץ, ימי פעילות ובכלל).
- מציאת התנדבויות סדירות לשכבה הבוגרת באופן תדיר- אחת למסלול.
- תאום עם צוות פרסום ושיווק לגבי האירועים הקרבים, שיתופי הפעולה הנעשים בשטח, והפרסום שלהם לקהילה.
- רכזי בוגרים- אחריות על קשר עם בוגרי ובוגרות השבט.
- חשיבה, העמקה ופיתוח של משימת מסלול צוותית אחת לחודש בנושא כלשהו המעניין את הצוות- אחריות על המשימה החל מפיתוחה וכלה בהפעלתה בשטח.

מרכיבי יום פעילות

- תצפית על פעילות.
- העברת פעילות לחניכים וחניכות.
- סיוע למדריכים ומדריכות בהעברת פעילות, בחשיבה, תכנון והוצאה לפועל של משימות מסלול.
- משימות הנגזרות מתחומי האחריות, קידום תודעה ויצירת מרחב שבטי המדבר אחריות חברתית.

תפקיד בפעילות מיוחדת

- תכנון פעילויות חינוכיות לפעילות מיוחדת והכשרת צוותי הדרכה בתהליך ההכנה.
- אחריות על תחום האחריות החברתית בפעילות- תכנון, הוצאה לפועל והובלה בפעילות.
- העברת פעילות לחניכים וחניכות בנושא.
- חיבור קהלים מגוונים לפעילויות- יצירת קשר, תכנון ותאום מול הצוות הבוגר והובלה בשטח.
- סיוע למדריכים ומדריכות בהעברת פעילות.

צוות בטיחות ונגישות

רציונל

תחום הבטיחות מזמין התעסקות מתמדת בפעילות השגרה ובפעילויות מיוחדות. משימות מרובות ומגבלות זמן וכח אדם הובילו לכך שהתעורר הצורך להקים צוות שיוביל את התחום בשבט. הצוות יעבוד בצמוד לצוות הבוגר, יקבל הכשרה שבטית, הנהגתית ותנועתית ובכפוף להכשרות אלו יקבל גם סמכויות ביצוע.

משימות הצוות

- הובלת תחום הבטיחות בשבט.
- אחריות והובלת תחום הבטיחות בדרכים- לפני, תוך כדי ובסיום הפעילות.
- העמקה וליווי של תחום הבטיחות בתוך הגדודים השונים.
- פיתוח תודעה בטיחותית בקרב כלל חניכי השבט- בפעילות השוטפת ובפעילות מיוחדת.
- הכשרות צוותי הדרכה בפעילות השוטפת ובפעילות מיוחדת.
- אחריות על קיום ציוד תקין, בעל תקן ובעל תוקף- בשותפות עם צוות מחסן.
- אחריות על תחום הנגישות בשבט ובפעילויות מיוחדות.
- חשיבה, העמקה ופיתוח של משימת מסלול צוותית אחת לחודש בנושא כלשהו המעניין את הצוות- אחריות על המשימה החל מפיתוחה וכלה בהפעלתה בשטח.

מרכיבי יום פעילות

- תצפית על פעילות.
- העברת פעילות לחניכים וחניכות.
- סיורי בטיחות לפני כל פעילות וסיורי בטיחות בין הקבוצות במהלך הפעילות.
- אחריות על שימוש בציוד תקין, בעל תקן ובעל תוקף- בשותפות עם צוות מחסן.
- אחריות על בטיחות באזורים "רגישים"- שטח בישול, אש לילה, כבישים וכדומה.
- סיוע למדריכים ומדריכות בהעברת פעילות.
- משימות הנגזרות מתחומי האחריות, קידום תודעה ויצירת מרחב שבטי בטוח.

תפקיד בפעילות מיוחדת

- תכנון פעילויות חינוכיות לפעילות מיוחדת והכשרת צוותי הדרכה בתהליך ההכנה.
- הכשרת צוות ההדרכה לפני הפעילות והובלת תדריכי הטיול, וידוא תדרוך החניכים והחניכות.
- אחריות על שימוש בציוד תקין, בעל תקן ובעל תוקף- בשותפות עם צוות מחסן.
- אחריות על בטיחות באזורים "רגישים"- שטח בישול והכנת מזון, אש לילה, כבישים, שטח לינה וכדומה.
- וידוא נגישות הפעילות עבור חניכים/ות השבט ואורחיו בשותפות עם אחראי הפעילות.
- העברת פעילות לחניכים וחניכות.
- סיוע למדריכים ומדריכות בהעברת פעילות.

צוות פרסום ושיווק

רציונל

עם התפתחות התקשורת המקוונת, עולה הצורך להעביר מידע, לשתף, לדייק, ולהתגאות בפעילות שהשבט מקיים. צוות פרסום ושיווק מוביל את 'הפנים' של השבט- איך השבט נתפס בעיני ההורים והקהילה. הוא אחראי גם על האופן בו השבט תופס את עצמו- מה הערכים שמובילים אותו ואיך הם משתקפים בנראות השבט, בתמונות, בפוסטים ובכלל. הצוות אחראי על תדמית השבט- בפני עצמו ובפני ההורים והקהילה.

משימות הצוות

- סיקור שוטף של אירועי השבט והשכב"ג ברשתות החברתיות (פייסבוק, אינסטגרם, כתבות באתר הצופים) תוך העלאת תמונות וקטעי וידאו נבחרים.
- אחריות על סיקור ושיווק של גדוד מסוים (מתחלף, במהלך השנה) בשבט וחבירה אליו למטרות קידום הפעילויות הנעשות בתוכו, ופרסומן לאחר מכן.
- פרסום מראש של אירועים עתידיים בשבט הפונים לקהילה, להורי השבט, תושבי השכונה.
- שיתוף חניכים דרך הרשתות החברתיות (תחרויות, לייקים וכדומה).
- שיתוף ההורים והקהילה של הפעילות השבטית השגרתית והמיוחדת
- שיתוף פעולה עם הרשות לקראת אירועים קהילתיים עתידיים ופרסום בעיתונות השכונתית.
- הזמנות למכובדי העיר והקהילה לקראת האירועים הקהילתיים הקורים בשבט.
- אופציה ליצירת טיוטה ראשונית לעיתון שבט.
- חשיבה, העמקה ופיתוח של משימת מסלול צוותית אחת לחודש בנושא כלשהו המעניין את הצוות- אחריות על המשימה החל מפיתוחה וכלה בהפעלתה בשטח.
- שיתוף פעולה עם צוותי פעילים ופעילות אחרים- לסיקור, שיווק ופרסום פעילויות מיוחדות.

מרכיבי יום פעילות

- זיהוי הזדמנויות תיעוד בפעילות ושיתופה בפלטפורמות השונות.
- תיאום והובלת ביקורים של גורמים שונים בפעילות השבטית.
- העברת פעילות לחניכים וחניכות.
- משימות הנגזרות מתחומי האחריות, קידום תודעה ויצירת מרחב שבטי המשקף את הערכים שהצוות מוביל בפלטפורמות השונות.
- חשיבה, העמקה ופיתוח של משימת מסלול צוותית אחת לחודש בנושא כלשהו המעניין את הצוות- אחריות על המשימה החל מפיתוחה וכלה בהפעלתה בשטח.

תפקיד בפעילות מיוחדת

- תכנון, הפקה והפצה של מעודדי ההשתתפות בפעילות- שירים, סרטונים ואחרים.
- יצירת מעודדי מוטיבציה בשבט, בהרשמה ויציאה לפעילות- תחרויות, לוח מעקב שבטי ואחרים.
- זיהוי הזדמנויות תיעוד בפעילות ושיתופה בפלטפורמות השונות.
- אחריות על קשר עם הורי החניכים והחניכות, העברת מידע ושיתוף הפעילות.

כיצד נהפוך את ישיבת הצוות שלנו לטובה?

חלק א'- הבעה יצירתית | 15 דקות:

נחלק את הקבוצה לשלוש.

כל שלשה תקבל נייר עיתון עליו תתאר את ישיבת הצוות המושלמת- מה קורה בה, איזה תכנים עוברים בה, כמה זמן היא לוקחת וכד'.

לאחר שהקבוצות סיימו הן יציגו במליאה את התוצרים שלהן. תוך כדי ההצגה המדריכ/ה ת/ירשום על הלוח / נייר עיתון את עיקרי הדברים שחזרו עליהם, וחשוב לקבץ לכותרות: "עדכונים", "פתיחה", "העשרה"- דברים שלדעת הקבוצות צריכים להתקיים בישיבות הצוות.

חלק ב'- דיון בשאלה | 20 דקות:

- לשם מה אנחנו מקיימים ישיבת צוות?
- מה הלב של הישיבה ומה הן הסחות הדעת?
- אם הייתי שואלת את הפעילה/ה היום, רגע לפני שמתחילה השנה- מה היא/הוא צריך/ה ממני? מה היה נאמר? (נסיה/ה להיזכר בעצמך, ערב לפני יום הפעילות הראשון).
- עד כמה אנחנו מנצלים את הישיבות על מנת לתת לפעילים/ות את מה שהם צריכים? ועד כמה אנו מתמקדים בהסחת דעת?

הערה (ארוכה) למדריכ/ה: מבלי להכיר את הקבוצה ומבלי להיות איתך בהעברתה, ברור שאחד הדברים שיעלו בכל הקבוצות הוא אוכל, לדוגמא. אין לנו שום דבר נגד אוכל, כמובן. אבל בואו נהיה כנים ונשאל, עד כמה הוא באמת חשוב? האם בשבילו אנחנו מתכנסים? האם הפעילים/ות באמת מגיעים לישיבה בשביל קולה ובמבנה? האם הם רוצים לצאת לפיצה עם הצוות, או שהם רוצים שיתנו להם כלים להתמודד עם המשימה בגדוד שלהם, והאחריות הספציפית שלהם? כמה זמן אנחנו מקדישים לאוכל מתוך הזמן שנפגשים? האם הוא מייצר הסחת דעת או מסייע? וכל השאלות הללו עוסקות רק באוכל...

- מה גורם לפעילים/ות להגיע לישיבות ומה גורם להם/ן לנסות להתחמק מישיבות?

הערה למדריכ/ה: הפעילה/ה רוצה שהישיבה תהיה בעלת ערך עבורו/ה. הוא/היא רוצה ללמוד בה איך להיות פעילה/ה טוב/ה יותר, איך להתמודד עם המשימות שלו/ה, איך להתכונן להמשך השנה והעבודה עם מדריכ/ות הגדוד ואיך לנהל טוב יותר את הזמן. אם נשכיל להתמקד באלו, נרוויח פעילים/ות מחויבים/ות ובעלי מוטיבציה.

חלק ג'- הסבר | 10 דקות:

נפתח את החוברת לחניכה. ונקרא את מרכיבי הישיבה

לאחר כל מרכיב נעצור ונשאל: איזה זמן הכשרה/צוות/מסלול/שגרה היית רואה לנכון לקיים בישיבה הקרובה?

חלק ד' - עשייה | 20 דקות:

נחלק את הקבוצה לזוגות לעבודה משותפת:

1. בשלב הראשון - כל חניך/ה יתספר על הצוות שלו/ה, לדוגמה: כמה פעילים/ות? מה האופי שלהם/ן? האם יש משתלבים/ות? כיצד סיימו את השנה? איך היה מחנה הקיץ עבורם/ן? מה ניסיון הפעילים/ות שלו/ה? מה מאפיין את הצוות שעשה את התפקיד הנוכחי שלהם/ן בשנה שעברה ומה היו הלקחים מהשנה?
2. בשלב השני - יבנו כל אחד/ת לחוד אבל בהתייעצות משותפת את 2 הישיבות הראשונות לצוות שלהם/ן (בהתאם למאפיינים ובעזרת חוברת הראשג"ד/ית וההצעות לישיבות). - כרגע אין חוברת ראש"צ/ית להשתמש בה, אך יחד עם זאת הכותרות נותרות אותן כותרות גם בחוברת הראש"צ/ית.

הערה למדריכ/ה: בבניית הישיבה, יש להשתמש בכותרות של זמני הישיבות ובתכנים מתוך הקלסר/אתר.

חלק ה' - שיתוף | 10 דקות:

נבקש ממספר חניכים/ות לשתף בישיבות שבנו ולהסביר מה הניע אותם/ן בבניית הישיבות (2 דקות לכל משתתפ.ת).
לאחר מכן נבקש מכולם/ן לשתף בתובנה חשובה על ישיבת הצוות.

נספח

מרכיבי ישיבות צוות

במסע בצופים מצויות אבני הבניין להרכבת המפגשים הצוותים, באופן הנכון והמתאים לאופיו של הצוות ולמצבו ולמסע השכבתי שהוא מוביל.

אלה אבני הבניין:

זמן הכשרה הוא זמן שבו הראש"צ/ית מקנה לצוות ידע והעשרה. זמן ההכשרה מוקדש לבניית קשר אישי עם הצוות, לחזון אישי, לניהול זמן, לדיון צוותי בתרחישים שונים ובהצעת פתרונות אפשריים. זמן זה מוקדש גם לדיון באתגרים חדשים שעולים מתוך הפעילות, ולבחינה שלהם דרך נקודות המבט של הראש"צ/ית והצוות למען ליטוש ושיפור כישורי התפקיד. פעילויות השנה השנייה עוסקים/ות באותם התכנים, מתוך עקרון הלמידה הספירלית: באותו הנושא נדון בכל פעם מזווית חדשה, נעלה שאלות אחרות ונוביל לתובנות נוספות.

זמן צוות הוא זמן שבו הראש"צ/ית מחבר/ת את היחידים/ות בצוות לקבוצה אחת, תומכת, מכילה ומגובשת. זהו המרחב של הראש"צ/ית להעביר חוויות מהנות ומעוררות השראה, שמטרתן הפוגה מהעשייה והזנת הצוות שעוסקים יום יום בנתינה.

זמן מסלול הוא זמן המוקדש לבניית המסלולים בשנה, להעמקה ולהתייחסות לתכנים. זהו הזמן שבו הצוות בונה יחד את תוואי המסלול, מדבר חינוך ובוחר עוגנים משותפים. אילו פעילויות חשוב לנו שיעברו? האם יש חוויות צופיות שנכון שנקדם בשבט? בגדודים איתם נעבוד?

בזמן מסלול מעביר הראש"צ/ית **פעולות דגל**, שהן שתי פעילויות תוכן, לצד מיומנויות וחוויות צופיות, שלקוחות מהמסלול של החניכים/ות. הפעילויות הותאמו למסגרת הצוותית ומטרתן להציף דגשים ונקודות חשובות להצלחת הפעילות. כמו כן, זהו המרחב שבו נברר לעצמנו עמדות ודעות בשאלות מסוימות טרם הצגתן לחניכים/ות או קהלי היעד איתם אנחנו פועלים/ות.

זמן שגרה צוותי הוא זמן שבו הראש"צ/ית מוסר/ת הודעות ומעלה נושאים לסדר היום. בזמן זה יבואו לידי ביטוי נושאים כגון: פעילויות קהילתיות, הרשמות לטיולים, הפקות לקחים ממפעלים, פעילויות עתידיות.

אילו כלים יש בידי ליצירת השתלבות מיטבית בצוות שלי?

"לא טוב היות האדם לבדו"

מסר מרכזי: אילו כלים יש בידי ליצירת השתלבות מיטבית בצוות שלי?

מתודה 1: הדמיה – 10 דק'

נציג סיטואציה בפני הקבוצה:

עילאי הוא שכב"גיסט משתלב בשבט זו השנה השנייה, על הספקטרום האוטיסטי. התקופה היא לפני פסטיבל שבטי שההובלה וההפקה שלו היא באחריות צוותי הפעילים/ות, ופתאום שמת לב שעילאי לא הגיע לשבט כבר שלושה שבועות. שאלת את חברי/ות הצוות אם משהו/י דיבר/ה או שמע/ה ממנו, וענו לך שלא. התקשרת לעילאי, והוא אמר שהוא לא רוצה להגיע.

נבקש לחשוב:

-כיצד כדאי להתמודד עם הסיטואציה?

-את מי היית מערבת/במי היית נעזרת?

מתודה 2: פירוק – 15 דק'

נשאל: מי במהלך ההדמיה, עירב/ה/ פנתה/ שאלה את החניך/ה עצמו לגבי הסיטואציה? (לדוג' שאלה את החניך את דעתו או כיצד הוא מרגיש, או מה היה רוצה שיהיה?).

נציג את המושג: סנגור עצמי

סבב אסוציאציות למונח "סנגור עצמי", ונבקש גם ממי שנפגש/ה עם המושג לראשונה להתייחס למה שהוא/היא חושבים שזה אומר. (לכתוב בשמש אסוציאציות)

לאחר מכן נקרין את ההגדרה של סנגור עצמי:

סנגור עצמי היא היכולת של האדם/אישה לבטא את רצונותיו/ה ודעותיו/ה ולדרוש את זכויותיו/ה. הנחת היסוד של הסנגור העצמי היא שהאדם/אישה הוא ריבון/ית לחייו/ה והוא/היא זה שמקבלת את ההחלטות בקשר לחייו/ה, בהתאם לבחירתו/ה.

נסביר:

כדי שאדם יצליח להגיע לסנגור עצמי, דרושים שלושה קריטריונים:

- **ידע** - מידע על הזכויות, על האפשרויות הקיימות עבורו/ה. (כדי לממש את הזכות לקבלת תו נכה/ כרטיס נכה שמקנה הטבות שונות על האדם/אישה להכיר שכרטיס זה קיים ואת ההטבות שהוא מקנה כדי לפעול לקבל אותן).
- **מיומנויות** - אחרי שהידע קיים, דרושות תכונות ומיומנויות שונות כדי שאדם/אישה יסנגור/תסנגר על עצמו/ה, כמו: יכולות תקשורת שונות כדי להעביר את רצונו/תיה לסביבה, אסרטיביות, יכולת לבקש עזרה מגורמים רלוונטיים וכד'.
- **מוטיבציה** - כדי שאדם/אישה ת/יסנגר על עצמו/ה דרושה מוטיבציה. ללא רצון פנימי לשינוי, האדם לא ת/יצליח לסנגר על עצמו/ה ות/יהיה תלויה ברצונות של סביבתו/ה.

הסנגור העצמי הוא חלק מרכזי בתפיסת ההשתלבות בתנועה, ובחברה בכלל. קשר עם הורים ומסגרות הוא חשוב מאד, אך חשוב לשים לב כי אנו לא מפספסים את הדעות והעמדות של המרכז – החניכים/ות עצמם. על כן עלינו לוודא כי אנו מספקים את שלושת הקריטריונים בכל עת, ומדברים "איתם ולא עליהם".

מתודה 3- הסבר

כלי נוסף שיש בידנו על מנת להצליח להתאים את הסביבה והפעילות כך שיתאימו ויתחשבו בצרכי הצוות המשתלב, הוא עקרונות העבודה להתאמת הפעילות לחברי הצוות. העקרונות מתבססים על עקרונות העבודה להדרכה מותאמת, ומתייחסים לעקרונות שעליהם להתייחס ולקח בחשבון בבניית תהליך צוותי, בבניית הישיבות והפעילויות הצוותיות, וההתארגנות לקראתן. (נספח 2).

מתודה 4- חשיבה משותפת

נחזור לסיטואציה שפתחנו בה, ננסה לחשוב האם בעזרת הכלים שלמדנו (סנגור עצמי, עקרונות העבודה) היו מתפעלים את הסיטואציה אחרת? אילו עקרונות עבודה יכולים לסייע בסיטואציה? כיצד ניתן לעילאי את הקרקע לקיים סנגור עצמי?

נספח 2-

עקרונות העבודה

- **ארגון הסביבה:** יש לבחור את מקום הישיבה או הפעילות בהתאם ליכולות ורגישויות החניכים/ות ו/או בהתאם לתוכן ואופי העובר. לדוגמא משחקי תחרות נעשה במרחב פתוח, ומתודה שדורשת הקראת טקסט מומלץ לעשות במקום שקט ונטול גירויים.
- **תיווך:** כאשר יש צורך בצוות לתווך מידע או סיטואציה חברתית עבור חבר או חברת צוות. ניתן לעשות ע"י המחשה, הסברים חלופיים או נתינת דוגמאות.
- **גמישות:** על ראש/ת הצוות/הגדוד להיות קשוב/ה לצורכי חברי הצוות, ולהתאים את עצמו/ה ואת הפעילות לסיטואציה בזמן אמת. ניתן להתגמש בין היתר בבחירת מתודה שונה, זמן משחק לשחרור ופריקת אנרגיה.
- **פיצוי:** עלינו לבנות את הישיבה או הפעילות כך שכל החברים/ות יוכלו להשתתף באופן מלא ופעיל. במידה ויש מתודה/פעילות שאינה נגישה לכלל חברי הצוות, אך הכרחית לתהליך הצוותי, יש לוודא ששאר הפעילויות נגישות, כך שאלו שלא באו לידי ביטוי במתודה מסוימת יוכלו לבוא לידי ביטוי במתודה אחרת.
- **התמקדות ביש:** לכל אחד/ת יש יכולות וכוחות ייחודיים ל/ה. עלינו להכיר ולהתמקד בנקודות חוזקה אלו ובהתאם לכך נבנה ישיבה או תהליך שמעצימים אותם/ן, ומאפשרים ליכולות אלו לבוא לידי ביטוי, על מנת לספק חוויה מעצימה בפעילות.
- **חזרתיות:** יש לנסות יצור מסגרת פעילות קבועה ככל האפשר- בהתאם לצורכי חברי/ות הצוות. בנוסף, במידת הצורך יש לחזור על תכנים או מידע כדי לעזור בהפנמתם, ולוודא הבנה בסוף כל ישיבה או פעילות.
- **הקניית מושגים ומיומנויות:** עלינו להעשיר את חברי הצוות בידע, מושגים ומיומנויות חדשים כך שהפעילות תהווה עבורם אתגר בהתאם למאפייני הגיל, ותסייע להם להשתלב בפעילות הצוותית.
- **המחשה:** במהלך הישיבה רצוי להרבות בשימוש בעזרים כגון: תמונות, מוזיקה, חפצים, צבעים וכו'. כשנסביר על משימה או על משחק, נדגים כיצד עליהם לעשות זאת.
- **הזרגתיות:** יש להקפיד לפרק הסברים לשלבים ולא "להעמיס" הרבה מושגים בבת אחת.

האם השבט שלי מהווה מרחב בטוח?

מתודה ראשונה - שיתוף

בחדר יהיו תלויים דפי עיתון עם הכותרות: תחושת מוגנות, תחושת חוסר מוגנות. החניכים והחניכות יעברו בין ניירות העיתון ויכתבו מתי, באילו סיטואציות (גלופות על חולצות, פעולה, מסדר, זמן התארגנות לפעולה, סמינר שכב"ג, ציורים בשבט, השפה שמדברים בה, מחנה קיץ, טיול, אוהלים, מקלחות), מקומות פיזיים בשבט ובפעילויות שבטיות שונות לאורך השנה, הסך מרגיש/ות את מה שמתואר בכותרת.

לאחר שכולם יסיימו לכתוב, המדריכה/ה יאספו את ניירות העיתון ויניחו מול החניכות והחניכים. נשתף בדברים שנכתבו ונמצא מכנות משותפים לתחושות, סיטואציות, זמנים שבהם החניכים/ות מרגיש/ות מוגנים ומתי לא.

נסביר שביחידה הקרובה נעסוק בלמידה של מהו מרחב בטוח וחשיבה משותפת - כיצד ניצור מרחב בשבט שלנו בפעילות השוטפת ובפעילויות שיא (טיולים, מחנה, יום צופה וכו')

חשוב- המרחב הוא גם מרחב פיזי אבל לא רק. חשובה לנו ההכרות שלהם/ן וההבנה שלהם/ן את המושגים ומתי הן/ם עלולים/ות להיות במצב פגיע או פוגע. לזהות מתי המרחב המוגן מופר או עלול להיות מופר ולדעת לנהוג בהתאם (אם בהתנהגות אישית או בשיתוף מי שצריך) כמו כן בתפקידים בחלק מהצוות המוביל של השבט יש להן/ם אחריות והשפעה על הפיכה ושמירה של השבט כמרחב בטוח.

זמן: 20 דק', ציוד: דפי A3, טושים, עטים, נספחים: אין

מתודה שנייה - הסבר

נשאל מהו בעצם מרחב בטוח? לאחר שנקבל תשובות מהחניכות/ים נסביר:

מרחב בטוח הנו מרחב שבו יש אווירה, מעשים ושיח מכבדים ונטולי מסרים פוגעניים כלפי החניכות/ים והמדריכות/ים. זהו מרחב שמקדם שוויון מגדרי ושהאקלים השורר בו יאפשר לחניכיו/ותיו להרגיש בנוח עם מי שהם/ן וכן להגיד אם משהו מפריע להם/ן. על מנת לאפשר מרחב בטוח ומוגן חשוב לדעת למי ניתן לפנות במקרה שיש הרגשה שהמרחב הבטוח הופר. ככל שיש גבולות ברורים- מה מותר ומה אסור, תחושת המוגנות גדלה. כמו כן ככל שידעו שבכל מקרה בו נחצה גבול ייטפלו, ובהתאם לאירוע יידעו את המעגלים הרלוונטיים, כך המרחב הבטוח חזק יותר.

זמן: 7 דק', ציוד: אין נספחים: אין

מתודה שלישית - חשיבה משותפת:

נחלק את החניכות/ים לקבוצות קטנות (3-4), כל קבוצה תקבל קריטריון חשוב ליצירת אווירה ומרחב בטוח בשבט. (נספח 1) ליד כל קריטריון שתי שאלות עליהן הקבוצה תצטרך לענות.

נתכנס למליאה, כל קבוצה תציג את הנושא עליו דנה, תסביר אותו ותענה על השאלות. כאן יש מקום לשאר חברי וחברות הקבוצה לשאול שאלות, להוסיף, להסתייג וכו'. לאחר שנסיים להציג את הדברים נתכנס למליאה, זה הזמן לוודא שכל הקריטריונים ברורים, לתת לקבוצה לשאול שאלות.

זמן: 40 דק' ציוד: עטים, נספחים: דף עם הסבר על נושא מתוך המודל והשאלות לכל תת קבוצה

מתודה רביעית- הסבר ושיתוף

נעבור עם החניכות/ים על מודל מרחב בטוח- מניעה. לסיום נעשה סבב כל אחד/ת תספר מה לוקחת מהיחידה ואיזה תחום תקדם אצלה/ו בשבט.

מה נבין?

ציוד	צילומים	נספחים לחוברת לחניד/ה
נייר עיתון עם כותרות	נספח 1 (עותק לכל אחווה) (אפשר אולי להכניס לחוברת לחניד/ה)	להכניס לחוברת לחניד/ה את כל החלק של מניעה (הסבר כולל צ'ק ליסט)
טושים/ עטים		
מומלץ מקרן להקרנת סרטון תרבות אונס (אפשר גם בפלאפונים)		

נספח 1

* שוויון מגדרי

מה זה מגדר?

הציפיות החברתיות ביחס להתנהגות מצד נשים (ילדות, נערות) ומצד גברים (ילדים, נערים). המונח מגדר אינו מתייחס להבדלים הביולוגיים והפיזיולוגיים בין נשים וגברים (הבדל זה מקבל ביטוי במין = נקבה, זכר), אלא לנטיית התרבותיות המקובלות בחברה מסוימת ובהתייחסותה לנשים וגברים.

מדוע זה חשוב?

קידום שוויון בין המינים והמגדרים חיוני ליצירת חברה פלורליסטית, סובלנית ודמוקרטית. שוויון מגדרי מאפשר הן לבנים והן לבנות לבטא את עצמם בצורה שלמה. בנוסף, על פי ארגון הבריאות העולמי, קידום שוויון מגדרי הוא מרכיב משמעותי במניעת אלימות מינית.

שאלות:

כיצד יכול לבוא לידי ביטוי בשבט? מה ביכולתי לעשות על מנת לקיים ולשמור שנושא זה יתקיים בשבט שלי?

* גוף ולבוש

גופנו והבגדים שלנו הם חלק ממי שאנחנו מההגדרה והזהות שלנו. במקומות שונים נוהגים שונים לגבי סגנונות לבוש ויחס לגוף נשי וגברי. דימוי גוף מתייחס לאופן שבו אנו חווים את גופנו - המחשבות, המשאלות, התחושות והרגשות שגופנו מעורר בנו. חשוב לזכור, שדימוי גוף הוא דינמי מאוד ומשתנה במהלך החיים. דימוי הגוף מושפע מאוד מתהליך ההתפתחות של כל אחד ואחת, מאירועים שונים בחייו, ממפגשים עם האחר, ומהיזון חוזר בקשר לגופנו מן הסביבה הקרובה לנו. דימוי הגוף שלנו מושפע גם מהקונטקסט החברתי, התרבותי והמגדרי שבו אנו גדלים ומתפתחים. בנוסף, אנו קולטים מסרים רבי עוצמה המועברים בצורה ישירה או עקיפה על-ידי גורמי סוציאליזציה שונים (כגון המדיה) דימוי הגוף שלנו מושפע מהדימוי העצמי שלנו יותר מאשר ממשתנים אובייקטיביים כלשהם, זוהי למעשה תמונה שאנו יוצרים במוחנו. סגנון הלבוש שלי צריך להיות נח ומתאים בראש ובראשונה לי! עם זאת חשוב כשאנו רוצים/ות לשמור על מרחב נעים ובטוח לכולם לחשוב האם הוא מאפשר נוחות לכלל הסובבים/ות אותי. חשוב- לצערנו בנושא לבוש יש פער תרבותי גדול מאוד ביחס ללבוש של בנות ובנים. עלינו להיות מודעות/ים לכך ולא ליפול לרשת של האפליה המגדרית הזו.

שאלות:

כיצד יכול לבוא לידי ביטוי בשבט? מה ביכולתי לעשות על מנת לקיים ולשמור שנושא זה יתקיים בשבט שלי?

* שפה *

מדוע זה חשוב? הנחת המוצא שלנו היא ששפה משפיעה ומעצבת את המציאות ואת התפיסות שלנו. שפה שמאפשרת ביטויים מיניים/מקטינים/ מחפצים/ שנאת אחר מעודדת תרבות אונס*, אלימות וחוסר סובלנות.

***תרבות אונס** היא מערכת מורכבת של אמונות שתומכת באלימות מינית. זוהי חברה בה התרבות הרווחת כלפי אלימות מינית היא של התעלמות, סלחנות ואף עידוד לאלימות מינית. תרבות זו כוללת בדיחות, תכניות טלוויזיה, מוזיקה, פרסומות, שפה משפטית, חוקים, מילים ודימויים, אשר הופכים אלימות נגד נשים וכפייה מינית למשהו שנראה כל כך נורמלי, שכולנו מאמינות/ים שהוא בלתי נמנע. התנהגות אופיינית בתרבות האונס כוללת: החפצה, האשמת הקורבן, וזלזול בחומרת מעשי אונס.

שאלות:

כיצד יכול לבוא לידי ביטוי בשבט?
מה ביכולתי לעשות על מנת לקיים ולשמור שנושא זה יתקיים בשבט שלי?

* מרחב של הסכמה חופשית, כיבוד גבולות של האחר/ת פרטיות ומרחב אישי *

מדוע זה חשוב? הבסיס של מרחב בטוח הוא הכבוד לגבולות השונים של כל אדם ואישה וכן עידוד התקשורת הבינאישית כמושתתת על רעיון ההסכמה החופשית*.

***הסכמה חופשית** היא הסכמה הניתנת מרצון, במצב שבו לא מופעל לחץ ואין איום. זוהי סיטואציה בה מרגישים/ות שאפשר להגיד "כן" ואפשר להגיד "לא" במידה שווה. מצב שבו לא יקרה לי משהו רע אם אסרב. הסכמה אמורה להתקבל **לפני** המעשה. זהו מצב של הדדיות ודיאלוג. ככל שיש פחות הדדיות ככה יש פחות "הסכמה חופשית" ויותר סיכוי ללחץ/ איום/ הפעלת כוח או ניצול.

שאלות:

כיצד יכול לבוא לידי ביטוי בשבט?
מה ביכולתי לעשות על מנת לקיים ולשמור שנושא זה יתקיים בשבט שלי?

* מודעות קבלה והכלה של הקהילה הגאה *

מה זה להטב"ק? אלה הם ראשי תיבות לציון זהויות ונטיות מיניות בקהילה הגאה, להלן: לסביות הומוסקסואלים, טרנסג'נדרים/יות, בי- סקסואלים וקוויר. יש לציין כי ישנן זהויות נוספות וניתן להרחיב את הידע באמצעות עיון באתרים של ארגונים שמקדמים זכויות של אוכלוסיית הלהטב"קים.

מדוע זה חשוב? אנחנו מעוניינים/ות שבמהלך השליחות יהיה מרחב בטוח לחניכים/ות להטב"קים ולנערים/ות שנמצאים/ות בשלבי עיצוב וגיבוש הזהות המינית והמגדרית שלהם/ם. בנוסף, נרצה לחנך לסובלנות וקבלה לשלל הזהויות המגדריות מתוך תפיסה ערכית של שוויון ערך האדם וקבלת השונה.

שאלות:

כיצד יכול לבוא לידי ביטוי בשבט?
מה ביכולתי לעשות על מנת לקיים ולשמור שנושא זה יתקיים בשבט שלי?

סיכום הסמינר

חלק א' - סיכום הסמינר (20 דק'):

נפזר על הרצפה מספר משפטים. בכל פעם נבקש מאחד/ת החניכים/ות שלנו לבחור משפט ולספר לנו מה ההמשך מבחינתו.

למדתי המון בסמינר על..

לא התחברתי ל..

אחד הדברים המשמעותיים שעברתי היו..

היחידה המוצלחת ביותר הייתה..

לקחתי לעצמי את..

למדתי על עצמי ש..

חשוב לי לעשות בשבט את...

חשוב לי לשנות בשבט את..

גיליתי ש..

למדריכה : בזמן זה יש לכתוב את הנקודות החשובות על מנת שנוכל להיעזר בסיכום לשנה הבאה. יש לוודא כי החניכים/ות אינם/ן "שיפוטיים" ונכנסים לדקויות על יחידות ספציפיות, אופן ההדרכה או מתודה מסוימת, אם כי מדברים/ות על הלך הרוח הכללי של הסמינר עבורם/ן.

חלק ב' - תאום ציפיות וחזון אישי (15 דק'):

נבקש מכל אחד/ת לכתוב שלושה משפטים שמהווים עבורו/ה חזון וחלומות לשנה הקרובה (ניתן להביא חומרי יצירה ולעשות בצורה יצירתית אשר תתלה לאחר מכן בשבט עצמו):

1. חלום אישי
2. חלום בהקשר לתפקיד
3. חלום בהקשר לשבט

נשתף האחד את השנייה בדברים שנכתבו.

לאחר מכן, נתאם ציפיות עם בעלי התפקידים השונים ברמת תפקידם:

הגעה והשתתפות במפעלים, הגעה והשתתפות בימי פעילות וימי עבודה, ישיבות שכב"ג, המסע בצופים, דוגמא אישית ואלכוהול, קשר עם ראשי השבט, קשר עם ראשי/ות הגדוד וצוותי ההדרכה, ועוד....

טבלת עזרים להדפסה/נספחים שצריך להכין:

שם הפעולה	צילומים	עזרים / ציוד / נספחים
הכרות ותאום ציפיות	לו"ז הקורס	כלי כתיבה- עטים, דפים, קופסה לשים פתקים ציוד למשחקי פתיחה ניירות עיתון- 4 טוש אדום וטוש ירוק חוברות לחניך כמס' החניכים
בנייה והובלה של צוות	נספח למתנדבים/ות, סימולציה.	דפים, טושים, חוט צמר, מספריים
ישיבות צוות- לשם מה?	מסלול ישיבות ראשון מתוך חוברת הרשג"ד/ית כמספר החניכים/ות	ניירות עיתון, מספריים, כלי כתיבה כמספר החניכים/ות, טושים
הכרות עם מודל הפעילים החדש		ניירות עיתון, כלי כתיבה, כלי יצירה, טושים בצבעים שונים
צוותי פעילים אופציונאליים		כלי כתיבה, ניירות עיתון.
צוותי פעילים בשבט- מה עושים בזמן פעולה?	13 תמונות ראשונות מהספר זום (תמונות 1+4 כמספר החניכים וסט מלא למדריכ/ה).	
חשיבות משימת המסלול	3 נספחים להדפסה- חשיבות משימת מסלול. 1 לאחוזה.	
מרחב בטוח	נספח 1	נייר עיתון עם כותרות, טושים/עטים, מקרן
סיכום באחוות מעורבות		משפטים מפוזרים, כלי כתיבה

